

Izhaja vsak četrtek popoldne. V slučaju praznika dan poprej.

Uredništvo: Ljubljana, Stari trg 2/I.

Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Posamezna številka stane 1 dinar.

Cena: za 1 mesec 4 Din, za 1/2 leta 12 Din, za 1/2 leta 24 Din; za inozemstvo 6 Din (mesečno). — Inserati po dogovoru.

Inserati, reklamacijo in naročnina na upravo Jugoslovanske

tiskarne, Kolportajni oddelek, Poljanski nasip 2. Rokopisi se ne vračajo.

Na sistematično stvarno delo!

Prišel je čas, ko je odbilo političnemu in politiki podobnemu verižništvu. To je zelo, nadvse važno dejstvo! Lahko bi tudi rekli, da je sedaj prišel čas, ko se nehajo besede in fraze in ko bo treba z vztrajnim sistematičnim stvarnim delom pokazati in dokazati, kdo so, ki so vredni, da jim zaupajo najširše plasti delovnega ljudstva.

To na eni strani, na drugi pa to-le: Delovno ljudstvo samo naj napravi križ čez fraze in naj prime na vseh koncih in krajih tako, da bo stvarno delo zase naravnost izsililo.

Kako? Široko vprašanje, vendar vredno, da nanj odgovorimo, kolikor se to da v enem ali dveh uvodnikih.

1. Naša stranka šteje 20 narodnih poslancev, ki so po načelih krščanske vzajemnosti dolžni delati za dobrobit vseh socialno-koristnih stanov. Dolžni so torej tudi organizirati delovno ljudstvo. Kjer še torej ni bodisi okrajne, bodisi krajevne »Delavske zveze«, ki je sestaven del naše ljudske stranke, tam je treba pozvati okrajnega poslanca, da iste sporazumno z načelstvom D. Z. in z delavstvom svojega okraja vespovsod v smislu pravil osnuje in čuva nad njimi, kolikor je to nujno potrebno.

2. Delavstvo brez strokovne organizacije ne pomeni nič. Je pa danes desorganizirano ali pa uhaja v vrste materialističnega socializma in komunizma. To našim poslancem ne bi smelo biti vseeno. Če se morda ta ali oni ni zganil še sam, ga morajo naši fantje pozivati medse toliko časa, dokler se s polno paro ne bo vrget tudi na podrobno delo v prid delavstvu.

3. Krivice, ki se danes gode delavstvu po razpasenem vsemogočnem kapitalizmu, so skoro nedopovedne. Poslančeva dolžnost je, da se za obrtne in industrijske obrate svojega okraja zanima in da stoji delavstvu v njegovem težkem boju ob strani s svetom, dejanjem, s svojo politično močjo in s svojimi velikimi izkušnjami. Zato morajo delavci tam, kjer se jim zdi, da ni vse prav in v redu, pozivati svoje poslance, da stopijo iz ozadja in da se končno začno zanimati tudi za vsakdanja delavska vprašanja, ki jih vendar ni malo.

4. Delavske centrale kot »Jugoslovanska strokovna zveza« in »Delavska zveza za Slovenijo« pa morajo biti kakor vedno čili možgani: vse, kar se zunaž važnega naredi ali opusti, je treba takoj naznaniti v Ljubljano, temu pa bodo sledila dobra navodila, kaj naj se v prizadetih krajih ukrene, da bo vse v redu in prav. Zato poglobimo stike med zunanjimi organi in svojimi centralami. Marsikaj namreč si imamo in si še bomo imeli povedati!

Toliko za danes. Prihodnjic o načinu, kako predramiti politične in druge oblasti, zlasti »Delavsko zbornico« in »Inspekcijo dela«. V marsičem smo namreč sami krivi.

Politične in politiki podobne počitnice so minile. Dovolj dolge so bile! Sami moramo prijeti za lopato in druge prisiliti na delo za trpeče delovno ljudstvo.

Pridobivajte novih naročnikov!

Krščanskemu delovnemu ljudstvu!

Dolga stoletja je bilo delavstvo brezpravno. Njegov bedni položaj se je zboljšal šele tedaj, ko je delavec segel po samopomoči, samoizobrazbi, strokovni in politični organizaciji. Prvi uspehi so vlili delavstvu novega duha in odločnosti. Zadnja leta pred vojno in prva leta po vojni se je delavski stan vedno bolj uveljavljal in upošteval v zasebnem in javnem življenju, v mnogih državah je postal vladajoč činitelj, njegove pravične zahteve so se vsaj deloma uresničile v socialni zakonodaji vseh kulturnih, resnično naprednih držav.

Toda socialno-demokratski in komunistični delavski voditelji, ki jih je delovno ljudstvo postavilo ponekod na vodilna mesta, niso bili kos svojim nalogam. Njih socialni, komunistični program se je izkazal kot neizvedljiv ter je uklenil ljudske množice še v hujše spono nasilja nego kapitalizem. Zavrgel je temelje krščanske resnice, versko-nravna načela, božji zakon, osebno svobodo, da celo osnovne človeške pravice je pogazil. Razočarano množico so vodili tega sistema vero in zaupanje v te voditelje ter so jih začele zapuščati, zgubile so tudi vero v sebe, polastila se jih je malodušnost, obup. Posledica je bila ponovni zmagoviti pohod kapitalistične reakcije po celem svetu, zlasti po Evropi. Načrti socialno-političnih zakonov so romali v koš, že sprejeti socialno-politični zakoni so se okrnili ali celo ukinili, kapitalizem je dal zopet čutiti delavcu svojo brezsrčno moč. Tudi pri nas je tako.

In kaj naj poreče k temu delovno ljudstvo, ročni in duševni delavec, ali naj res klone pod pritiskom reakcije, ali naj obupa? Izkušnja in zgodovina delavskega gibanja nas uči, da je bila pot samopomoči, samoizobrazbe ter strokovne in politične organizacije edino prava in rešilna pot do lepše bodočnosti delavskih slojev. Po tej poti moramo naprej! Zavreči moramo materialistični socializem, okleniti pa se moramo večnih krščanskih načel in organizacij, ki slone na versko-nravnem, krščansko-socialnem programu.

Zato sklicuje podpisani pripravljali odbor v pondeljek, 7. in v torek, 8. septembra 1925 v Mariboru

DELAJSKI DAN

s sledečim sporedom:

1. dan, to je pondeljek, 7. septembra ob 15 (3) se bodo vršila sledeča predavanja v dvorani Zadrufne gospodarske banke, Aleksandrova cesta 6, nasproti frančiškanske cerkve:

Franjo Žebot: Viničarsko vprašanje in agrarna reforma; Jože Štabej: Delavska zakonodaja; Andrej Semenič: Praktična izvedba organizacije. Zvečer ob 20 (8) se vrši istotam pozdravni večer, ki ga priredi mariborsko okrožje J. S. Z. udeležencem.

2. dan, torek, 8. septembra ob 10 predpoldne se vršijo istotam sledeča predavanja: Dr. Anton Korošec: Delavska stanovska kultura; Dr. Andrej Veble: Delavska družina in dom; F. Terseglav: Delodajalec in delavec ter delavno občestvo. Popoldne ob 14 (2): Marko Kranjc: Delavski voditelji; dr. Andrej Gosar: Strokovna organizacija in združništvo; dr. Jože Jeraj: Delavska prosveta.

Prireditve se bo končala tako, da se udeleženci lahko vrnejo z večernimi vlaki. Pripravljali odbor.

Polovična vožnja za »Delavski dan« v Mariboru je dovoljena. Okrožno tajništvo v Mariboru nam je sporočilo, da je polovična vožnja za »Delavski dan« dovoljena. Vsak udeleženec kupi na postaji, kjer vstopi, celo karto, na katero mora blagajnik pritisniti mokri žig. Kart udeleženci v Mariboru ne smejo oddati, ampak velja ta karta tudi za nazaj. Udeleženci dobijo v Mariboru potrdilo, da so se udeležili zborovanja.

Organizirajmo!

Dokaj žalostna je naša povojna doba v socialnem oziru. Vso vlogo v javnem življenju igrajo številke in preko številke ni nobenega govora. Samo ob sebi umevno je pri tej materialistični povojni tekmi za denarjem oslabela pretežna večina ljudstva in padla v roke na milost in nemilost povojnih zmagovalcev, ki brez usmiljenja delajo z delovnimi sloji. Sedanji podjetnik vidi v delavcu zgolj delovno moč, ki z njim samo računa. Ako podjetnik razširi svojo podjetje, rabi novih delavcev, če mu pa količkar preti zmanjšanje njegovega dobička, hitro zmanjša svoje izdatke pri obratu s tem, da odpusti toliko delavcev, kolikor mu njih plača zmanjšuje njegov čisti dobiček.

Sedanji podjetnik se je podal na pot računanja. Številke odločujejo o usodi njegovega občja. Vsesplošna deviza današnjega časa »pri denarju se vse neha«, ga tudi nujno sili k temu. On drugače niti ne more. Ker, kakor hitro bi on računanje s številkami opustil in bi vodil svoj obrat s svojimi notranjimi čutili, kakor bi mu morda velevale srce, je izgubljen. Prehitijo ga ostala podjetja, katerim brez računanja s številkami ne more slediti.

Vodstvo v podjetjih s številkami je načelno za današnjo materialistično dobo. Na tej bazi urejena vodstva podjetij imajo pa tudi skupen interes, na gibanju svojega uslužbenstva.

Vsakemu podjetju je neljubo in naravnost v oviro pri njegovem vodstvu, podjetja, ako zahteva uslužbenstvo povišanje svojih plač. Če se njegova mezdna postavka zviša, mora najti vir za kritje tega novega izdatka. Ta skupni interes podjetij je združil vse pridobitne sloje v skupno fronto. In tako najdemo vsa podjetja Slovenije organizirana v »Zvezi industrijcev za Slovenijo«, v celi državi pa v »Savezu industrijalca Jugoslavije«. Ta organizacija je njih višja inštanca in pod njenim vodstvom se vodijo poleg skupnih interesov tudi vsa mezdna gibanja vseh podjetij.

S tem načinom vodstev podjetij mora tudi naše delavstvo enkrat pričeti računati. Teško je spoznanje delavstva, da igra v javnem življenju zgolj številko, pa do tega mora priti. Ko bo to svojo vlogo enkrat do dna spoznal in preštudiral, bo začel hitro drugače misliti. In le tedaj, ko bo enkrat celokupno delovno ljudstvo spoznalo, koliko dandanes pravzaprav pomeni, potem, potem se bo njegovo dejansko stanje pričelo zboljšavati.

Rezultat njegovega razmišljanja in spoznanja mu bo povedal, da je njegovo prvo mesto v organizaciji delovnih slojev. Kot organiziran član bo skušal svojo organizacijo dvigniti do prave moči in potom nje dvigniti tudi svoj ugled v javnem življenju.

Danes govorijo samo številke. Tudi organizacija pomeni le toliko, kolikor je število njene moči. Ko bo enkrat število organiziranega delovnega ljudstva tako veliko, da si bo priborilo moč in veljvo tudi v javnem življenju, takrat bomo lahko govorili šele o boljših časih. Proti sistemu številke, ki so ga prevzeli vsi pridobitni sloji brez razlike, je ideja krščanstva naravnost brezpomembna. Brez haska je danes kako opiranje na krščanstvo napram podjetnikom, ki so danes sužnji kapitalističnega družabnega reda.

Pač pa mora prava krščanska ideja preveti organizacijo delovnega ljudstva. Poštenost, odkritosrčnost in ljubezen mora biti jedro novega družabnega reda, ki bo pomedel sedanje računarje z žulji delavskih slojev. Če teh treh vrlin, ki morejo izvirati le iz prave krščanske ideje, novi družabni red ne bo imel za svojo osnovo, bomo zopet kmalu tam, kjer smo danes.

je odvisno, kaka bo. Zato pa uboro premislimo sedanji družabni red, njega izvor in njegov dejanski stan in pojdemo brez ozira na desno in levo na delo za našo organizacijo. Kakor bomo sejali, tako bomo želi.

Jugoslovanska strokovna zveza.

Strokovna zveza rudarjev.

Položaj rudarjev Trboveljske premogokopne družbe v Kočevju. Že naslov nam pove, da nekaj ne more biti v redu; res. Od zadnje stavke rudarjev, posebno v zadnjem času se ustvarjajo pri imenovanem rudniku razmere, ki postajajo neznosne. V boljše razumevanje položaja teh trpinov navajamo sledeče: Obratno vodstvo je zadnje čase odredilo, da mora vsak rudar biti točno ob pričetku dela (šihtha) že na svojem mestu, mora tako rekoč držati orodje že v roki, ko se da znamenje, da se šihth prične. S tem je rečeno, da mora vsaj par minut vedno poprej na delo, da celo za nekatere se s tem podaljša dejanski delovni čas za četrt, tudi za pol ure. Dalje je strogo prepovedano med delom (v teku osmih ur) zaužiti kosček kruha in druge podobne stvari. In organizacija? Da bi se kdo drznil bolj korajžno sodelovati pri organizaciji, je v nevarnosti takojšnjega odpusta. Vrhu tega pa še razne šikane, tako, da je delavstvo naravnost prestrašeno, potrto, toda za enkrat še mirno trpi. Radi tega neznoznega položaja je Strokovna zveza rudarjev sklicala dne 30. avgusta shod rudarjev v Kočevju. Shod je bil dobro obiskan. Zastopnik JSZ iz Ljubljane tov. Cvikelj je nazorno predložil položaj rudarja v revirjih Trboveljske premogokopne družbe osobito Kočevja napram položaju rudarjev v inozemstvu. Navzoči so pazno sledili izvajanjem ter obenem sklenili opozoriti javnost in merodajne faktorje s sledečo resolucijo: Rudarji Trboveljske premogokopne družbe, zbra-

ni na shodu Strokovne zveze rudarjev v Kočevju dne 30. avgusta 1925, opozarjajo javnost in merodajne činitelje na sledeče: 1. Razmere rudarjev v premogovniku so od dneva do dneva slabše. Vodstvo gre s svojimi odredbami v neznanost. Razne šikane in nečloveško postopanje z delavci je na dnevnem redu. Vse to in podobno spravlja delavstvo v položaj, ki postane lahko usoden. 2. Na vsej poštini javnosti in merodajnih faktorjih je, da se napravi konec paševanju in škandaloznemu postopanju Trboveljske premogokopne družbe slovenskim delavci-premogarji. 3. Ako bo javnost še nadalje gluha, merodajni činitelji pasivni, se lahko zgodi, kar bi bilo najmanj želeti, delavcem-premogarjem pa bo potrjena domneva, da je Trboveljska premogokopna družba država v državi. — Kočevje, dne 30. avgusta 1925. — Cel potek shoda je izzvenel v tem, da se javnost na kratko opozori, delavstvo pa strumno organizira. Enkrat mora biti konec nasilju. Shod se je končal z uspehom za organizacijo in delavski list »Pravico«, katero je naročilo po shodu takoj 26 tovarišev. Pot je začrtana, upamo, da bo v par tednih organizirano vse delavstvo obrata Kočevje. V organizaciji je moč, to naj se zaveda in izvrši sleherni rudar Trboveljske družbe svojo dolžnost, pa bodi v enem ali drugem revirju. V kratkem na svidenje! — C.

Lesni delavci.

Rimske toplice. Pretekli teden, v petek 28. avgusta, se je po dolgem času zopet vršil sestanek delavstva tukajšnje tovarne za podpetnike. Razni spletkarji so hoteli zavesti delavstvo na napačna pota, pa se jim je zaenkrat ponesrečilo. Delavstvo rabi predvsem strokovno organizacijo, ne pa politično. Občutno se je poznalo na položaju delavstva, odkar ni bilo organizirano, oziroma se ni zanimalo za svoj položaj. Začetek je zopet, treba samo intenzivnega dela. Upamo, da pride tudi to. V kratkem se vrši zoor.

Društvo slovenskih organistov.

Zupanstvom v preudarek! Nekateri občine odnosno županstva se jezijo na to, da bi morale plačevati organistom draginjsko doklado, ako cerkve res nimajo premoženja. Izgovarjajo se, da imajo že itak visoke davke itd. Vse to vemo in radi verjamemo. Vemo pa tudi, da organist mora živeti, ker ima ravno tako žoldec kakor vsak drug človek. Marsikatera občina pa bi si lahko pomagala drugače. Naj bi vzela organista

kot občinskega tajnika, mu dala primerno plačo, pa ne bo treba plačevati doklad za njega. Znano mi je več občin, katere so v rokah SLS, pa imajo za tajnika kakega učitelja ali pa kakega pristaša druge stranke. V nekem kraju je bilo pred kratkim razpisano mesto občinskega tajnika. Župan in večina odbornikov so pristaši SLS. Prosil je za to službo tudi tamošnji organist, kateri je te službe zmožen in je jako inteligenten ter vzgleden mladenič. Mislite, da je domači organist to službo dobil? Ne, dobil jo je neki tujec, kateri je baje socialist, drugi pa pravijo, da demokrat. Je to žalostno, da stranka ne gleda na to, da bi vsaj svojega pristaša nastavila. Vse gg. župnike pa prosimo, naj po svoji moči vplivajo na župane, da po možnosti nastavijo organiste za občinske tajnike, če so tega zmožni. Moje mnenje je tudi, da bi bilo zelo dobro, če bi se priredil kakšen tečaj za občinske tajnike, katerega naj bi posejali vsi organisti, kateri imajo veselje in sposobnost, da se v tem izobrazijo. Za občino je to velika dobrota, ako ima izvežbanega občinskega tajnika. Mogoče bi kake korake storila »Županska zveza«.

Strokovna zveza zasebnih nameščencev.

Celje. Zasebni nameščenci so se zganili. V četrtek, 27. avgusta zvečer se je vršil ustanovni občni zbor skupine zasebnih nameščencev in služkinj. Na občnem zboru je bilo navzočih 35 članov. Delo je započeto. Izvoljeni odbor jamči za napredek nove skupine. Privatni nameščencev pomni, da tudi zate je edina rešitev — strokovna organizacija.

Strokovna zveza tobačnih trafikantov.

Ustanovni občni zbor Strokovne zveze trafikantov v Ljubljani se je vršil dne 29. avgusta 1925 v gostilni pri »Mraku«, katerega se je udeležilo 61 so se opravičili. Glavni tajnik JSZ tov. Gajšek, ki je tudi vodil občni zbor, je tolmačil vloge, ki so se v zadnjem času poslale v Belgrad od strani JSZ in odgovor ministra za trgovino in industrijo na spomenico v zadevi 15 urnega delavnika, katerega predpisuje samolastno Monopolna Uprava, čeprav bi morala ista najprej doseči sporazum za spremembo takih predpisov s prizadetimi ministri. Izvolil se je odbor, od katerega je pričakovati dela in razumevanja težke naloge, da se organizacija trafikantov dosledno izpelje v celi po-

krajini. Sprejela so se nova pravila. Sedež društva je na Starem trgu št. 2/I. v Ljubljani. Zelo stvarno se je razpravljalo o vseh strokovnih zadevah in krivicah, ki se gode od strani državnih oblasti trafikantom in so se storili primerni sklepi tudi v tem pogledu. Končno se je sprejela sledeča resolucija: Občni zbor Strokovne zveze trafikantov v Ljubljani, ki se je vršil dne 29. avgusta 1925 ob pol 9. uri zvečer pri »Mraku«, konstatira, da je Uprava Monopola izdala nov zadnji predpis o odpiranju in zapiranju trafik samolastno, brez sporazuma z ministrom za notranje zadeve, ministrom za socialno politiko in ministrom za trgovino in industrijo in da ta predpis evidentno nasprotuje obstoječim merodajnim zakonom in naredbam. Na drugi strani ta predpis, ki določa 15 urno nepretrgano delo, ogroža gospodarski položaj trafikantov z ozirom na potrebo razsvetljave in kurjave v lokalu, posebno v zimskem času. Zelo pa ogroža ta predpis zdravje trafikantov, ker jim ne dopušča potrebnega gibanja na svežem zraku. Z ozirom na to občni zbor odločno protestira v ime vseh trafikantov v Sloveniji proti takemu postopanju in predpisom Uprave Monopola. Občni zbor energično protestira proti določbi novega tiskovnega zakona, po kateri se lahko tudi trafikanta kot prodajalca časopisov občutno kaznuje v slučaju, da prodaja list, kateri vsebuje protizakonit dopis, česar se pa prodajalec ne zaveda. — Ta resolucija se pošlje na merodajna mesta in objavi.

Trafikantom Slovenije! Vaša organizacija, kakršne ste dosedaj pogrešali, je ustanovljena. Združite se takoj vsi. Vsa navodila in potrebne tiskovine za pristop Vam pošlje na zahtevo Strokovna zveza trafikantov v Ljubljani, Stari trg št. 2/I. Vse strokovne zadeve bo prinašala »Pravica«, zato jo naročajte.

Promotna zveza.

Iz vrst miloščinarjev. Prosim, da bi se moje vrstice priobčilo v »Pravico« v zahvalo g. poslancu Žebotu, da se je vendar enkrat spomnil en poslanec železničarskih miloščinarjev, največjih revežev na Južni železnici. Prosim še nadalje njega in g. posl. dr. Gosarja, kakor tudi druge g. poslance, da se še v naprej zavzamajo vstrajno za nas do konca, da dosežejo za nas pokojnino, ne pa beraške miloščine. Miloščine delijo občine občinskimi revežem, ne pa tako velikansko podjetje, kakor je železnica. Proč z

miloščino in zahtevamo, da se da primerna pokojnina za moža in za ženo in po moževi smrti tudi za ženo tako, da ne gre takoj po moževi smrti beračit. Kako se spodobi ta izrek staremu, zgaranemu uslužbencu železničarju, ki je delal ves čas od mladosti do pozne starosti za državo, sedaj pa, namesto da bi užival sad svojega dela, ga pa drugi uživajo, on sam pa umira lakote. Zato zahtevamo, da se ta naša miloščina izpremeni v pokojnino. Zato prosimo še enkrat naše gg. poslance, da se zavzamejo za nas.

Delavska zveza.

D. M. v Polju. Volitve v občinski odbor se vršijo pri nas 13. septembra. Protestirali smo že v »Pravici« proti razpustu, toda v tistih lepih časih, ko so se sedeli v vladi moške sile, so nam še zamašili usta z orožniki, niti pritožiti se nismo smeli, da razpust ni pravičen in da se v svet ni pritegnilo niti enega zastopnika naše, kot najmočnejše skupine. Vsled intervencije naših poslancev v parlamentu so bile volitve takoj razpisane. Ugotovili smo že, da za razpust povoda ni bilo, da so bile vse govornice o bivšem županu in drugih odbornikih demagoške fraze gotovih ljudi, ki sede danes na zatožni klopi in čakajo, da jih doseže roka pravice. Sedaj se izmikajo in ko so naši odborniki zahtevali, naj dokažejo, oni taje, da bi kaj govorili. Toda pomagano jim s tem ne bo ničesar. Škoda samo, da se stvar vleče še preko volitev. Pribili smo nadalje, da delavci in delavno ljudstvo absolutno ni imelo in nima še danes nobene potrebe, da mora ponovno s krogličico v roki manifestirati za svoje najmanjše pravice, ki jih še ima. Občina, ki je spala dolgo, ima sedaj preveč drugega, veliko bolj nujnega dela, kot razburjati se vsak čas pri volitvah. Ugotovili smo pa tudi, da nam je bil napovedan nov boj, ki ga pa z našo delavnostjo in samozavestjo mirno, toda odločno sprejemamo. Delavska zveza stopa ponovno pred delavno ljudstvo, pred delavce, kmete, male obrtnike, posle in bajtarje, skratka vse, kar živi od dela svojih rok, da ji dajo svoje zaupanje in mandat za izvrševanje in nadaljevanje svojega začrtanega občinsko-gospodarskega programa. Vse naše delo se ne da dovršiti v par dneh, tudi ne v nekaj mesecih. Treba bo časa, zato ne omagajmo, temveč naša volja je trdna v začrtanem programu, pomagati občini v gospodarsko blagostanje, pomagati delavnim slojem, da pridejo do veljave in besede, da soodločujejo o vsem, ker so radi bremen, ki jih morajo nositi, tudi upravičeni. Pri nas

Čemu mečeš proč denar? Ali ne veš, da ima Konzum konkurenčne cene in dá poleg tega še 3% popust! Svoji k svojim!

A. Marby:

Hanka.

Lužiško-srbska povest.

10

Nehote je segla Hanka po težki kiti, ki se je vila kakor venec na njenem temenu, »blesčeča kakor zlato«, je menil nekoč Bogomir.

Dobri Bogomir! On se je obnašal proti njej z vedno enako prijaznostjo, očital ji ni nikdar oblike s porogljivimi pogledi in besedami; zdelo se je, da ni videl na tem ničesar posebnega, komaj da se je oziral na to, kaj nosi. Slejkoprej je prihajal k očetu vsak dan, pogovoril se z njim o nujnih poljskih opravilih in vaških zadevah, pri katerih mu je svet izkušenega starega moža mogel koristiti. Hanka je bilo včasih, kakor bi bil kot dobri duh vedno pripravljen za nje obrambo in pomoč; če je morala namreč izvršiti kako težko, nevaženo delo, je bil gotovo pri njej, da bi ji ga odvezel. »Misli si, da sem tvoj brat!« je dejal ob takih prilikah s svojim prikupnim nasmehom.

Zares kakor dober, ljubeč brat ji je stal ob strani, jemal jo je odločno v zaščito pred tujimi, sovražnimi napadi, ako je bil slučajno prisoten, in je resno govoril materi na srce, naj ne otežuje s kregom in očitki življenja sebi in hčeri, ki je pošteno izpolnila svojo dolžnost in nalogo. »S tem ne popravite ničesar, mati; otrdela bo samo njeno srce!« jo opominjal. »Pustite Hanko, naj mirno hodi svoja pota, tako bo najprej našla nazaj, in doživeli bode na njej še mnogo veselja.«

Starica je v dvomu odkimavala; pazila je pa vendar, da ni v le prehudi meri kazala svoje trajne zlovoljnosti, vsaj ne v prisotnosti Riške, ki ga ni ljubila samo kakor sina, temveč občutila pred njim tudi veliko spoštovanje zaradi njegove preudarnosti.

Tako so bile to najmirnejše ure, ki jih je preživela Hanka v očetovi hiši; zato jo je Bogomirova prisotnost navdajala vedno s čuvstvom globoke hvaležnosti. Vsakokrat je na tihem blagosiljavljala njegov prihod, in kadar je odšel, se ji je zdelo, kakor da je nizka kočja oropana vse tolažilne svetlobe.

Bodisi da je vplivala odločna Riškova želja, ali da je sledila samo nagonu lastnega dobrega srca — tudi stara Trina je sprejela deklico s toplu prisrčnostjo. V lahni zadregi je stopila Hanka v začetku v sosednjo novo, lepo hišo — dom mladega župana; toda vsa bojazen je izginila ob prijaznem pozdravu, s katerim jo je teta sprejela.

Sedemdesetim blizu je bila ta žena majhne, slabotne postave z zelo upognejenim hrbtom. Vendar je kazalo njeno drobno lice čiste, lepe poteze in pametne, ostre oči. Tudi je uživala Trina med Kruševčani kot »modra žena« velik ugled, ki je mejil na praznoveren strah in hkrati so hodili po svet v raznovrstnih zadevah. »Zagovarjala« je šen in mrzlo, pripravljala zdravilne obliže in mazila in pokladala hladilna zelišča na speklino in druge rane. Vendar ni bila Trina izkušena samo v zdravilstvu, slovela je obenem kot najspretnjša lišparica in izdelovala daleč na okoli najličnejše »karnete«, črne ali živopisane trde čepice s širokimi, belimi, skrbno zgubanimi, s čipkami posejanimi

trakovi, ki so se zavezovali pod brado s pentljo. Tudi dragocene naglavne in ovratne rute je znala pripravljati v bleščeči belini in jih zlagati v najbolj umetne gube. Poleg tega je imela v kljub vsej zaposlenosti veliko gospodinjsvo svojega nečaka v vzornem redu; njena stroga, toda pravična povelja so ubogali hlapeci in deklet brez ugovora.

»Glej, glej! To da je naša mala Hanka?« ji je zaklicala živahno nasproti. »Dete vendar! Zrastla si v postavnega dekleta! Mene pa takoj spet spoznaš, kajne?« se je smejala dobrodušno. »Nisem ne mlajša ne lepša kot nekdanj... Da, da, mladina hiti v višino ko mlada breza... mi stari pa usihamo ko trhla, skrivljena vrba. No, je že tako; moramo napraviti prostor mladini.«

Kmalu se je čutila Hanka popolnoma domačo pri zgovorni starici, ki je znala tako vedro in razumno kramljati in spraševati. Hanka je morala mnogo pripovedovati o svojem življenju v mestu. Pri tem ni omenila nobena niti z besedico Martina; teta Trina je torej že vedela, da se je zaroka razdrila. Pozneje je pokazala svoji gostinji vso hišo, dvor in hleve.

»Stalo je neznansko denarja,« je pripovedovala. »Toda ko je moralo biti vse na novo pozidano... saj si vendarliš slišala takrat o požaru? Kdo je zažgal, še danes živ človek ne ve... dobiti ni mogel (s tem je menila Bogomira) ničesar, kar bi mu povsem ugajalo. Za dekleta mu tudi najlepše ni bilo dobro dovolj! Še celo posebno sobo, kakor pri pastorjevih, naj bi Marijana... nikdar bi ne mislila, da boš nekoč tako podobna starejši sestri!... torej še posebno sobo naj bi imela. Iz Hotjebusa so prišli

nastopate pri volitvah dve delavske skupine. Ena si je nadela še malo kmetskega imena, ker med delavstvom nima več toliko zaslonbe. Vsi jih poznamo. Vlogo, ki jo je igrala ta skupina v bivšem odboru in sedaj v gerentskem sosvetu, je tako žalostna, da mora biti vsakega še tako malo izobraženega delavca sram, ko bere imena mož, ki si upajo danes zopet nastopati. Kot izrazito socialistična skupina je prijadrala srečno med svoje najhujše nasprotnike in danes so jih tudi ti že siti ter so jih vrgli od sebe, ker so jih rabili samo takrat v pomoč, da so kazali s prstom, češ, delavci sami preganjajo delavce. Ko so doigrali svojo vlogo izdajalcev in priganjačev, so jih vrgli na cesto. Tako vlogo je igrala pri nas skupina ljudi, ki se potihem radi imenujejo komuniste. Druga skupina je naša »Delavska zveza«, ki je ostala zvesta svojemu programu, ki je bojevala boj proti vsem zastaranim predsodkom, ki je napredna in moderna po svojih načelih, ki je pa bila tudi realna in vedela, kaj je mogoče v danih razmerah in kaj ne. Zato je njen program izvedljiv. Vsak posamezen naj bo agitator. Volitve se vršijo v Polju v šoli in v Zalogu. Tovariši-delavci, naša skrinjica je 3!

Zagorje ob Savi. Silno boli zagorske magnatarje, da je kršč. delavstvo za obč. volitve postavilo svojo listo. Mirko Weinberger je v svoji jezi vložil na glavarstvo pritožbo, v kateri zahteva, da se lista Delavske zveze prepove. Ali vidimo torej, pred kom imajo naši kapitalisti največji strah. Ne boje se socialne demokracije, katere zastopnik je hodil vedno ob strani liberalcev. Ne boje se kapitalisti komunistov, ker vedo, da bodo ti sami sebe uničili radi svojih nedosegljivih, pretiranih ciljev ter neprestanega hrepenenja po krvavi revoluciji, v kateri edini vidijo komunisti svojo rešitev. Boje se kapitalisti — kakor povsod — tako tudi pri nas kršč. delavske stranke. Zakaj? Ta organizacija ima prvič jasno začrtan in izvedljiv program, ki na podlagi krščanskih idej more vsestransko dvigniti delavski stan k blagostanju; drugič ima dovolj dobrih, nesebičnih in nepodkupljivih voditeljev. Ker kapitalisti vedo, da si more delavstvo odpmoči le v kršč. organizaciji, zato prav tej tako nasprotujejo. Delavci, ali nam bo to odprlo oči? Ali bomo 6. sept. oddali svoje glasove listi Delavske zveze, ki prvič v Zagorju stopa pred nas, zato, ker vse druge stranke delavstvu niso nič koristile. Socialisti so pokazali svojo nezmožnost zastopati interese delavstva pred 2 leti, ko se je radi njihove nespretnosti pone-

srečila stavka. Stopimo zato sedaj, ko delavstvu preteči večja nevarnost od kapitalizma kot prej, v tabor mlade, delavne Delavske zveze! Program dela v občinskem odboru je Delavska zveza napravila sledeč: 1. Demokrati in Cobal hočejo zidati šolo za 30 milijonov kron. Vse so za zidavo s pomočjo narodnih socialistov že pripravili. Delavska zveza se bo borila proti tej šoli, zakaj: ta šola bi spravila občino na beraško palico, predno bo plačanih vseh 30 milijonov, obresti in drugi stroški. Tudi na davek na ročno delo bo morala občina napraviti velike doklade, če bo zidala tako drago šolo, zato moramo delavci biti proti šoli. 2. Občina mora Trboveljsko družbo prisiliti, da sezida za svoje delavce dovolj dobrih stanovanj. Sramota je, v kakšnih luknjah morajo prebivati sedaj nekateri delavci. — 3. Občina ne sme na davek na ročno delo in hišno najemnino naložiti nikakih doklad.

Tedenske vesti.

Shod bivših vojakov na Brezjah. Preteklo nedeljo se je vršil na Brezjah nad vse veličasten shod bivših vojakov izza svetovne vojne. Iz vseh strani Slovenije in tudi izven mej so prihiteli stari borci skupaj še v veliko večjem številu ko lansko leto. Po sodbi vseh je bilo udeležencev okoli 12.000. Celodnevna slovesnost se je vršila natančno po sporedu, kakor ga je pred časom objavila »Pravica«. Odkrili so v cerkvi krasno ploščo, ki je izklesana iz čistega, najfinjšega kararskega marmorja in švedskega granita. Plošča nosi napis z zlatimi črkami: Vojnih grozot oteti, kličemo Kraljici miru: padlim pri Bogu plačilo! Slovenski vojaki iz svetovne vojne zbrani na tem svetem kraju 31. VIII. 1924. Nad napisom je bronzirana Kristusova glava: Glej človek! — spodaj umirajoči lev. Ta dan bo pač ostal v neizbrisnem spominu vsem udeležencem. Pripravljali odbor Zveze, ki je doslej vodil vsa dela, se je z velikim odobravanjem izvolil kot redni odbor za prvo poslovno leto in dobil še tri zastopnike iz bivše Štajerske. Zeleti je, da novoustanovljena zveza, koje namen je, da pomaga onim, ki so največ trpeli v svetovni vojni in pa da večkrat v bratski slogi združi vse one, ki so prestali vojno gorje, dobi svoje podružnice po vseh krajih Slovenije in tako res združi vse bivše vojake v eno celoto za tako blag namen.

Šentpeterska orlovska srenja v Ljubljani priredi v nedeljo 6. septembra 1925 prvo javno telovadbo pri D. M. v Polju. Ob pol dveh sprejem pri

g. Kmeticu na Studencu, nato sprevod skozi Studenec in D. M. v Polju na telovadišče. Ob pol štirih telovadni nastopi na travniku za župniščem. Nastopi tudi šentpeterska telovadna vrsta in vzorna vrsta na krogih. Po telovadbi je prosta zabava pri Društvenem domu. Pri celi prireditvi sodeluje domača godba. Prireditve se bo vršila ob vsakem vremenu. Vabljeni Ljubljanci in okoličani, narodne noše dobrodošle. — Predsednik.

Smrtna nesreča. Na Gosposvetki cesti v Ljubljani se je smrtno ponesrečil 25 letni Fran Fekonja. Zaposlen je bil pri zidavi novega dvonadstropnega skladišča tvrdke Sever na dvorišču hiše št. 5 na Gosposvetki cesti. Spodrsnilo mu je na stavbnem odru in je padel 15 m globoko ter obležal mrtev.

V. socialni tečaj krščansko socialnega dijaštva na Primorskem. V Sv. Križu na Vipavskem se je vršil zadnji čas V. socialni tečaj primorskega krščansko socialnega dijaštva. Udeležilo se ga je 60 dijakov Goricanov, Korošcev, Tržacianov in Istrijanov.

Nov kovan denar stopi v promet dne 5. septembra t. l. Do novega leta bodo prišle dosedanje papirnate novčance po 1 dinar in 50 para iz prometa.

Nov vozni red. Prometno ministristvo je odločilo, da stopi novi vozni red v veljavo šele 1. oktobra, mesto 1. septembra.

Število razstavljalcev na letošnjem velesejmu v Ljubljani. Na letošnjem velesejmu je razstavilo 422 tvrdk iz Slovenije, 54 iz Hrvatske, 14 iz Srbije, 21 iz Avstrije, 37 iz Češkoslovaške, 6 iz Francije, 23 iz Italije, 30 iz Nemčije, 1 iz Rusije, 5 iz Švice, 13 iz Amerike in 7 iz Anglije.

Nesreča na Bledu. Na ovinku pred hotelom Malner sta trčila z veliko silo skupaj avto italijanskega poslanika Bodrero in dvorni avto, katerega je vodil šofer Dragomir Stojanović. Obe vozili sta popolnoma razdrobljeni. Razen šoserja sta težko ranjena tudi Jarc Alojzij, šofer v hotelu Toplice in gardist Pantelija Barborič.

Strelna v cerkvi. 23. avgusta je med sv. opravilom udarila strelna v cerkev na Urški gori. Ravno je pričela pridiga ob 6 zjutraj, ko je treščilo v zakristijo. Strelna je preskočila v cerkev ter s puhom podrla nekaj oseb, ki so si pa kmalu opomogle. Strelna ni užgala.

Samomorilec. V gozdu pri Veliki Preski so našli obešenega Janeza Kotarja, posestnika iz Velike Gobe v litijskem okraju. Pogrešali so ga že od 14. avgusta.

Težka avtomobilska nesreča v Bosni. Poštni avtomobil, ki vozi med

Jajcem in Banjaluko, je 25. avgusta zadel na kup kamenja in odletel v 18 metrov globoko reko Vrbas. Konduktar se je do smrti pobil, trije potniki Nemci so dobili težke poškodbe, en potnik je pa tako srečno padel v vodo, da se je skoraj brez vsakih poškodb rešil. Avto se je popolnoma razbil, vso pošto je odnesla voda.

Pastirček rešil vlak. Na progi med Sarajevom in Brodom je nevihta podrla na železniško progo ogromno bukev. K sreči je to zapazil mlad pastirček, ki je šel do prvega ovinka, pričakal vlak ter opozoril strojevodjo na pretečo nesrečo. Da se to ni zgodilo, bi se bil prevrnil vlak najbrže v reko Bosno. Železniško ravnateljstvo je dala pastirčku nagrado 100 Din.

Strelna. V vasi Padina na Primorskem je treščilo v hišo posestnice Ane Vukovič. V hiši se je nahajala posestnica in njena dva otroka. Ker je bila hiša lesena, je izbruhnil požar, ki je hišo upepelil. Mati in otroci so spali, zato so vsi pogoreli.

Železniška nesreča. Pri Bajnoku v Bosni je brzovlak povozil neki kmetški voz, na katerem so bili štirje potniki. Vse štiri potnike je vrglo iz voza na cesto. Nesreča je zahtevala štiri mrtvece.

Svinja požrla otroka. V vasi Studenici v Bosni je odšla žena tovarniškega delavca Čosiča za nekaj minut iz hiše in pustila svojega otroka brez nadzorstva. Med tem časom je prišla v sobo svinja, ki je na tleh se igrajočega otroka požrla. Ko se je mati vrnila, je našla le še nekaj kosti svojega otroka na tleh.

Toča ubila dva brata. Silna nevihta, ki je završala pred par dnevi nad Bačko, je zalotila na polju pri Starem Siveu brata Petra in Gustava Grosharda. Po nevihti so našli brata na polju mrtva, pobita od toče.

V jezi zažgal hišo. Mizarju Wagnerju v St. Jurju ob Taboru je te dni njegov pomočnik zažgal gospodarsko poslopje iz jeze, ker mu mojster ni takoj izplačal celega tedenskega zasluzka. Poslopje je bilo zavarovano. Požigalec se je sam zglasil sodišču.

Požar uničil celo vas. V petek je požar popolnoma uničil vas Ivičane pri Štipu v Macedoniji. Zažgali so otroci, ki so se igrali poleg nekega skednja. Vse premoženje vaščanov je uničeno.

Strahovit požar v Južni Srbiji. V selu Nevicani pri Štipu je izbruhnil požar, ki je zavzel ogromne dimenzije. Ogenj se je vsled vetra naglo širil in je bilo v najkrajšem času v plamenu 94 hiš. Pred požarom je ostalo obvarovanih le 15 poslopij. Škoda znaša mnogo milijonov.

! Član, ki hoče kupiti ceno in dobro oblačilno blago, naj si ogleda zalogo v Konzumu, Kongresni trg 2 !

delavci in olupili stene s pisanim papirjem... kako ga že imenujejo? ta... pa... patepe...«

»Tapete, teta,« je popravila Hanka.

»Da, tapete! Videla si jih gotovo pri svoji gospodi. Prekrasne so, ti pravim, modre ko nebo in poslikane z velikimi, belimi rožami; toda to še ni bilo zadosti: v lepo sobo so morale priti tudi izbrane stvari. Gotovo vsak teden se je odpeljal v mesto in vselej prinesel s seboj nekaj za posebno sobo. Danes predalnik, jutri mizo in stole... in nato spet zrcalo in podobe... celo zofo in zastore, ki segajo do tal, kakor pri pastorjevih! Njegovi starši sicer niso malo godrnjali, toda ni se zmenil za to, četudi je bil drugače nadvse dober sin. Zvlekel bi skupaj še kdo ve kaj, da mu ni ljubi Bog prekrizal računov... Ah, otrok, kaka žalost je bila takrat! Ravno pred poroko zgubiti nevesto in očeta in mater, je pa tudi res strašno hudo! Drugega nisem mislila, ko da bo prav kmalu šel za svojo Marijano: kajti prav kakor iz uma, bled in upadel, nem ko duh, se je plazil Bogomir okoli tedne in tedne. Vse prigovarjanje je bilo zastoj. Takrat je izgubil tvoj oče pogled, in nova nesreča je osvestila Bogomira. »Ni tako hudo umreti, kakor živeti in biti slep,« sem mu dejala. »Saj si toliko ko Ljubošev sin, in zato je tvoja dolžnost, da delaš in poskrbiš za slepega očeta. Veselega se moraš kazati, ne pa mu s svojo žalostjo delati nesreče še težje...« To je pomagalo!«

»Ah, teta, kdaj se vam bom mogla zato dovolj zahvaliti?« je dejala Hanka solznih oči, ko je teta za trenutek umolknila.

»Zahvali samo ljubega Boga, otrok!« jo je zavrnila Trina in si obrisala oči s koncem predpasnika; »On mi je vdahnil prave besede. Toda kaj

misliš,« je nadaljevala spet bolj živahno, »kaj se je zgodilo s posebno sobo? Nihče razven Bogomira in mene doslej še ni videl njenih krasot, v sobo ne sme stopiti noben človek, je vedno zaprta. Ključ nosi pri sebi vedno on sam. Rada bi ti jo za trenutek pokazala... izgubila bi oči! Pri cesarju ne more biti lepše! Toda kaj mu koristi, kaj ima Bogomir od tega? Samo žalost in bolečino, ako je tako samo gleda! Da ako bi hotel pripeljati v hišo mlado gospodinjjo! Povsod bi lahko zaslužil, nikjer bi mu ne odrekli!... O, vem, kar vem, in tebi že smem zaupati: Trgovčeva in tudi druge bi ga ne odbile, skrivaj kar švigajo z očmi za njim. In kako tudi ne bi? Tako postaven, priden in ugleden, kakor je! Da... in česa bi ji tu manjkalo? Našla bi polne skrinje in predale, lahko bi živela ko kraljična! Toda,« teta je vzdihnila žalostno, »ljubemu Bogu bodi potoženo, ubogi fant ne misli na ženitev! Naj mu pridigam tudi vsak dan... ne pomagaj nič. »Ne mučite me, teta,« mi odgovarja, »nikjer ne najdem svoje Marijane.« Vidiš, Hanka, imel jo je pač nad vsako mero rad, in pravim ti: ni dobro, da se obesiš s telesom in dušo na enega človeka; kajti če se ne posreči, je naenkrat konec z vsem veseljem. Tudi ti poznaš to pesem... vidi se ti, Hanka, četudi o tem ne govoriš... Bog ve, mnogo noči ne spim zaradi fanta! Dokler živim, bo že šlo; toda v moji starosti me pokliče Bog lahko vsak dan k sebi, in kaj bo potem? Vse življenje mu vendar ne more gospodinjiti dekla, mlademu kakor je? Potem si bo moral poiskati gospodinjjo... Zato, če bi še učakala!... Poročni venec bo imela, lep, kakršnega še Kruševac ni videl.«

Hanka je samo redko prekinila s kako pripombo zgovorno starko, kateri je vidoma dobro delo, da je mogla enkrat tako prav od srca izpo-

vedati vse, kar jo je težilo. Ni jih bilo mnogo v vasi, ki bi se bili tako pobahali, da uživajo zaupanje stare Trine. Toda skromna, pametna sosedica, ki je bila že v svetu, ji je očitno ugajala s svojim lepim, žalostnim obrazom. Pa tudi Hanka je hitro in pristržno vzljubila teto, edino žensko bitje v vasi, ki je ni sovražno preziralo v kmetski ošabnosti, in je zato rada sprejela njeno vabilo, naj jo čim večkrat obišče in naj se čuti pri njej kakor doma.

Na veliko prejo je Hanka ni več spremljala. Preveč jo je dražilo in žalilo obnašanje fantov in deklet. Kako vse drugače se je sedelo pri stari Trini in koliko lepše je bilo ob lahnem brnenju kolovrata prisluškovati čudovitim bajkam in pripovedkam, katerih vse polno je znala teta o starem lužiško-srbskem narodu. Deklica se je potopila v čudno sanjavo, če je slišala govoriti o pritlikavcih, ki so stanovali tod pred mnogo, mnogo leti, in o kraljevem gradu, ki je zavzemal prostor, kjer stoji sedaj že dolgo cerkev. Tudi je živel takrat ponosen, nadvse mogočen lužiško-srbski kralj, kateremu je bilo ime Ljuboš in kraljična Hanka; in najbrž, da je bil Hankin praded.

Potem spet je svarila svojo poslušavko, naj za božjo voljo ne hodi zvečer sama čez »mostiček na močvirju«. Tam ni varno. V gotovih nočeh je videlo tam že mnogo ljudi s plamenom goreč otep, ki se je gibal sem in tja. Pravijo, da je to nepokojni duh hudobnega človeka, katerega so zvalile večše v močvirje, in ker je tu nenadoma v svojih grehah umrl, mora »hoditi po mostu, in kdor zagleda — četudi oddaleč — goreči otep, temu se pripeti prav gotovo velika nesreča, če ga celo ne pobere kar nenadoma smrt.

(Dalje prih.)

Dopisi.

Dev. Mar. Polje. Sestanka Zveze bivših vojakov na Brezjah dne 30. avgusta se je tudi iz naše občine udeležilo okrog 40 mož in fantov. Nekaj jih je šlo s kolesi že v soboto, kjer so si ogledali Bled in Vintgar, drugi pa z vlakom v nedeljo. Vsi so prav zadovoljni. Upamo, da bo uspeh ta, da bomo tudi pri nas ustanovili krajevno zvezo bivših vojakov. Tudi pri nas je dosti dela na tem polju, kjer še čaka spomenik padlim vojakom (54) bodočo zvezo, da ga postavi. Tudi pri nas imamo vojne vdove in sirote, ki čakajo pomoči od novoustanovljene zveze. Bog daj, da se kmalu uresniči!

Zg. Kašelj pri Dev. Mar. v Polju. Poleg mnogih društev, strokovnih in političnih, imamo delavci tudi nepolitično športno kolesarsko društvo Zarja v Zg. Kašlju, katero se prav lepo razvija. Pred kratkim je imelo društvo svoj občni zbor, na katerem je bil izvoljen za predsednika mladi zelo agilni tov. Al. Zajc, kar daje upanje, da bo društvo uspevalo. Istotako obetajo veliko uspeha vsi ostali odborniki društva. Društvo ima okrog 105 članov kolesarjev. Dne 20. septembra imajo kolesarji družabno zabavo v Vevški restavraciji z zelo zanimivim sporedom združeno z dirko Šiška—Kranj za prvenstvo. Pripravljajo pa se pri nas ustanovitev še enega kolesarskega društva za Zadobrova-Sneberje. Pripomnimo, da je v naši fari okroglo 300 kolesarjev. Iz tega je razvidno, da pri nas napredujemo tudi na športnem polju, kar je vsekakor prav.

Dev. Mar. Polje. Ciganska nadloga se je tudi v naših krajih pojavila ter ložira en del v zadobrovskih gozdih, kjer krade po polju pridelke, zlasti krompir in fižol. Nek tak ciganski par z otrokom v naročju je prišel prosjačit in nadlegovat po hišah okrog farne cerkve; in ako jima ljudje niso postregli, sta na vse mogoče načine grozila stanovalcem. Ciganka je zahtevala, da se ji skuha golaž itd. Cigan pa je grozil tudi s samokresom v roki. Nekega fanta, ki jima je ugovarjal, sta hotela ustreliti. Ko sta pa čutila, da so poklicani orožniki, sta zbežala po vaseh na polje in v gozd. Trije orožniki so uprizorili pravi lov na te cigane ter so jih končno ujeli in aretirali. Med begom je cigan vrgel samokres v neko njivo, katerega je moral potem poiskati. Cigani (baje romunski) so brezprimerno usiljivi in groze. Ljudje se opozarjajo, da v takih slučajih takoj pokličejo orožnike, vrata pa dobro zapirajo, ako gredo iz doma. Otroci, ki nabirajo borovnice v hribih, pravijo, da imajo cel tabor s šotori pod kašeljskim hribom. Naše orožnike prosimo, da spravijo na varno to cigansko nadlogo, pred katero nisi varen niti življenja. — Nekaj znanih razgrajčev se je od pogreba domov grede napilo v neki tukajšnji gostilni do pijanosti in v tem stanju začeli prepir z nekim našim društvenikom, ki se je pred razgrajči umaknil v društvene prostore, kjer so imeli razni odseki svoje seje in vaje. Razgrajči, štirje po številu, so začeli s kamni pobijati šipe Ljudskega doma ter napravili precejšnjo škodo. Napadali so, meneč, da je eden naših članov, v temi napadli z nožem svojega tovariša-napadalca ter ga ranili na dveh mestih. Vso zadevo ima v rokah sodišče, kjer se bodo krivci zagovarjali. Kazen pa zasluži gostilničar, ki jim da preveč pijače.

Tržič. V tržiški predilnici so se vršila pogajanja radi volitev obratnih zaupnikov. Bila so brez uspeha radi nerednosti in neprave taktike socialistov. O tem bomo še v prihodnje

natančneje poročali. — Brezposelnost v Tržiču vedno bolj narašča. V tovarni P. Kozina se je obrat delno omejil, deloma pa se je celo prenehalo z delom. Tovarna Klofutar že ne obratuje 6 tednov. Pri malih čevljarstvih mojstrih se kriza tudi še ni omilila. Usnjarska obrata »Tovus« in Rait-harek sta prenehala z delom. Čevljarstva in gospodarska zadruga likvidira. Zaposlila je 10—12 delavcev. 5 jih še dela do srede septembra, potem bo vseh 12 brez dela. Da se omili brezposelnost, je občina pričela popravljati občinska pota. Vendar se pri tem delu ne more zaposliti vseh brezposelnih, nekateri pa tudi sposobni niso za to delo. Stavbinskega dela letos tudi ni razen pri župni cerkvi, katera se je nekoliko prenovila in prizidala. To delo bo dokončano do 15. sept. V čevljarstvu tovarni Mally Demberger je nastal 24. avgusta požar, vsled česar je moralo delavstvo biti en dan brez dela. Požar je povzročil električni tok. Ker se je požar pravočasno zapazilo, se je ogenj s pomočjo požarne brambe kmalu omejil in pogasil.

Krekova mladina.

Iz centrale. Krekovci, kateri se nameravate udeležiti delavskega dne v Mariboru, ki se vrši dne 8. t. m., naj se pridružijo tov. članom, ki se odpeljejo skupno z vlakom, ki odhaja iz Ljubljane v ponedeljek ob 23.15 uri. — Vse podružnice opozarjamo, da naj rokopolis za »Pravico« redno pošiljajo do vsake nedelje, da se objava pravočasno izvrši.

Priglasila za »Krekovo socialno šolo« se sprejemajo v tajništvu »Krekove mladine« vsak dan do 15. t. m. Seja načelstva »Krekove mladine« se vrši v sredo, 9. t. m., ob pol 8. zvečer v prostorih JSZ na Starem trgu.

Vsem podružnicam! Novi poslovnik »Krekove mladine« in pravila za »Čebelico« so gotova. Treba jih je samo še razmnožiti. Ko se to zgodi, dobe vse podružnice po en izvod v pregled. Pozivamo že danes vse podružnice, da pravila in poslovnik takoj na skupnem sestanku dobro premotre, da bodo podružnični delegati na plenarni seji, ki se bo vršila v Celju, pripravljeni za debato. — Tajnik.

Krekova mladina Celje priredi v nedeljo, 6. t. m., v dvorani g. Al. Logar v Hrastniku izvirno romantično igro v petih dejanjih »Strahomir« ali »Zvestoba do groba«. Začetek točno ob 4. uri popoldne. Po igri prosta zabava, pri kateri svira priljubljena domača godba. K obilni udeležbi vabi odbor.

Krekova mladina Celje je imela v sredo, dne 26. avgusta sestanek, ki je bil nad vse dobro obiskan. Otvoril ga je tov. Debeljak in kot prvi poročal o 60 letnici rojstva dr. Janeza Ev. Kreka, katero bi članstvo proslavilo na svečan način. Kot predavatelj na sestanku tov. Denžič, je imel predavanje o izvozu in uvozu blaga v naši državi. Podal nam je pri tem jako podrobno sliko našega gospodarstva. H koncu njegovega govora poudarja tov. Kranjc, kako važno je to predavanje za članstvo Krekove mladine. Le žalibog, da še članstvo ni prišlo do tega, da bi to popolnoma razumelo. Sledila je debata, v katero je poseglo več članov. Tovariši in tovarišice le tako naprej na vsakem sestanku. Čim več nas bo, tem lažje bo naše delo za izobrazbo in vzgojo delavske mladine, katera danes tega največ potrebuje. Vam, delavski fantje in dekleta, pa kličemo: ne sramujte se delavskega stanu in pojdite na delo

za našo bodočnost! Obenem se sklene dan prihodnjega sestanka za 9. t. m. ob pol 8. uri zvečer v običajnih prostorih.

Celje. V soboto, 5. t. m., ob 7. uri zvečer se vrši 11. redna seja Krekove mladine v Celju. Udeležba odbor-nikov obvezna. Prosi se točnosti. — Odbor.

Ljutomer. Preteklo nedeljo, dne 16. avg., se je vršil pri tov. Kusjaku, načelniku S. Z. V. in K. M., poučni tečaj, ki ga je priredila podružnica Krekove mladine v Ljutomeru skupno s Strokovno zvezo viničarjev. Tečaj je trajal od 10. ure dop. do 17. ure popoldne. Zastopana je bila Krekova mladina Ljutomer in Sv. Miklavž, Strokovna zveza viničarjev skupini Svetinje in Sv. Miklavž v polnem številu. Prostorji so bili polni poslušalcev, na katere je napravil tečaj dober vtis. Takih poučnih tečajev in sestankov povsod potrebujemo, da si naše delovno ljudstvo pridobi potrebnih navodil in izobrazbe, ter se tako usposobi za uspešno delovanje v vseh krščansko socialnih organizacijah.

Socialni vestnik.

Krščanska zveza kovinarjev v Nemčiji. Koncem avgusta t. l. se je v Osnabrücku vršil občni zbor Kršč. kovinarske zveze. Navzoči so bili med drugimi škof dr. Berning, bivši drž. poštni minister Giesberts in bivši ministrski predsednik dr. Stegerwald. Poročilo o zvezinem delu je obsegalo dobo od 1922 do 1924. Zveza šteje sedaj 120.000 članov. V navedeni dobi se je Zveza udeležila vsega 18.896 mezdnih gibanj, od katerih se je 8875 zaključilo s popolnim uspehom, 9537 z delnim uspehom, 484 je bilo brezuspešnih; v 18.420 slučajih se je gibanje izvedlo mirnim potom, v 476 slučajih se je vodil štrajk, ki je trajal skupaj 15.136 dni. Razen tega je Zveza sodelovala pri sklepanje tarifnih pogodb, dajala članom pravne nasvete itd. Dohodki zveze so znašali l. 1924 skupaj 1.414.046 zlatih mark in 575.738 francoskih frankov (v saarskem ozemlju).

Brezposelnost v Angliji. Število brezposelnih v Angliji znaša po naj-novejši statistiki od 17. avgusta t. l. 1.498.400. V enem tednu je brezposelnost narasla za 28.590.

Razno.

Slovenski katoliški shod v Ameriki. 20. septembra t. l. se vrši v So. Chicagu slovenski katoliški shod.

Uvoz premoga v našo državo. V prvih šestih mesecih t. l. je Poljska izvozila v Jugoslavijo 54.000 ton premoga. V juniju letos je znašal izvoz 14.000 ton, v juliju pa 11.000 ton.

Ovornice nove šole v Nišu. 1. oktobra otvorijo v Nišu podčastniško šolo za bolniške strežnike.

Morski pes. Ribič Ivan Bandalović je v splitskem kanalu blizu Drvenika v mrežo ujel mladega morskega psa, dolgega tri metre, ki tehta 70 kilogramov.

Novo vrste tanki v angleški armadi. Angleška armada dobi nove tanke, ki imajo po štiri tope in se premikajo z brzino 50 km na uro.

Izgon tujecev iz Paname. Predsednik republike Panama je odredil, da se izženejo iz države vsi nadležni tujei. Ta odredba se smatra kot ukrep proti komunistični agitaciji med tamkajšnjim delavstvom.

Smrtna kazen za špekulante. Grška vlada namerava z ozirom na finančno stanje države uvesti smrtno kazen za vse špekulante z devizami in inozemskimi vrednotami.

Testament je pojedel. V francoskem mestecu Rodez je živinotrcu Fraysseju umrla žena. Šel je k notarju vprašat, komu je zapustila svoje zasebno premoženje. Notar je odprl oporočno listino in je povedal strmečemu možu, da njemu ni nič zapustila. Besen je skočil mož k notarju, mu je iztrgal oporoko, preden se je notar zavedel, in jo je z železno voljo in z divje vrtečimi očmi vpričo preplašenega notarja požrl.

Nesreča v Londonu. V prvih treh mesecih tega leta se je zgodilo 17.000 nezgod, v drugem četrtletju pa 25.000. Privatni avtomobili so povozili 60 oseb, avtoomnibusi 39, motorna kolesa 20, cestna železnica pa 11.

Šest otrok je vrgla v vodo. Vdova Elizabeta Vaughan v Liverpoolu je bila aretirana radi tatvine. Kmalu nato so jo izpustili iz preiskovalnega zapora. Da napravi bedi, ki jo je privedla tudi do tatvine, konec, je peljala svojih šest otrok na breg reke Mersey ter vrgla drugega za drugim v vodo. Končno je skočila še sama v reko. Trije otroci so se kljub temu rešili, dočim so mati in ostali trije otroci utonili.

Boj z volkom. V vasi Čubranje pri Mostaru v Hercegovini se je splazil velik volk v ograjeni prostor kmeta Stojana Gabriča, kjer je imel spravljene svoje ovce in mu jih nekaj raztrgal. Na žalostno meketanje ubogih živali je prihitel Gabrič, da prežene volka. Toda ta se je zakadil v njega, ga podrl na tla in ga močno ranil. Po hudem boju pa se je kmetu končno vendarle posrečilo vreči volku okoli vratu zanjko, nakar jo je zadrnil in volka zadavil.

Jetnišnice v Italiji. Sedanja Italija šteje 1335 jetnišnic, v katerih je prostora za 72.170 kaznjencev; dejansko je pa ta čas v ječah le 34.000 kaznjencev. Največ zločincev je v starosti 25 do 40 let, a število mladostnih zločincev med 9. in 18. letom stalno pada.

Lepo napredovanje. V avstralski državi Južni Wales je postal ministrski predsednik poslanec Lang. Ko je bil star 7 let, je prodajal časopise po ulicah, v svojem 14. letu je postal voznik pri neki omnibus-družbi, v svojem 20. letu je postal agent, ko pa je bil star 37 let, je bil izvoljen za poslanca in sedaj za predsednika vlade.

Najtežji in najlažji. Dunajčani so priredili v Pratru tekmo za prvenstvo v debelosti in suhoti. Prvo je odnesel rokoborec Wenger, težak 140 kg, prvenstvo »sušev« pa 18 letni slaščičarski vajenec Fioła, ki meri 204 cm, tehta pa 48 kg.

Napredovanje treznosti v Nemčiji. V Nemčiji se je v vojni in po vojni dobi poraba alkohola znatno znižala in znaša le še približno tretjino predvojne porabe. Po uradnih podatkih je znašal predvojni konzum piva 3.1 litra, vina 0.4 l in žganja 3 l, skupaj sedaj 6.5 l na osebo letno; sedaj pa znaša poraba piva 1.5 l, vina 0.25 l, žganja 0.7 l, skupaj torej 2.45 l na osebo letno.

Koliko časa naj spe otroci? Otroci, ki ne spe, kakor zahteva zdravje, trpe za 25 odstotkov več na raznih boleznih nego drugi. Povprečno treba, da spe otroci: pod 4 leti do 12 ur na noč, od 4.—7. leta po 11 ur, od 7. do 12. leta po 10 ur, od 12. do 14. leta po 9 ur in od 14. do 16. po 8 ur.

Tekma v nešenju jajec. Na Angleškem so priredili tekmo kokoši, pod enakimi pogoji zrejenimi, katera bo znesla več jajec. Zmagala je pasma Bethual, ki znese na leto povprečno 280 jajec; druga je bila neka danska pasma z 220 jajci.

IVAN JAX IN SIN, Ljubljana, Gosposvetska c. št. 2.

Najboljši šivalni in pletilni stroji. Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. Ustanovljena l. 1867. Vezenje poučuje brezplačno. Posamezni deli koles in šivalnih strojev. 10letna garancija. Pisalne stroje Adler in Urania. Kolesa iz prvih tovarn: Dürkopp, Styria, Waffennrad, Kayser.

Pozor glasbeniki, društva!

Vsakovrstne godbene instrumente za **popolne godbe** na pihala, **fanfare, orkester**, dobite v paviljonu „G.“ št. 326

Tvrška GUIDO BARDELLI

TRST (TRIESTE) via Milano št. 15

Somišljeniki posečajte gostilno Osrednje vinarske zadruge Kongresni trg 2 (Konzumska klet)